

Нет автора

**Акты, издаваемые Виленской комиссией для
разбора древних актов**

**Т. 38. Инвентари староств, имений, фольварков и
деревень 18 века.**

УДК 304
ББК 60.5
Н57

Н57 **Нет автора**
Акты, издаваемые Виленской комиссией для разбора древних актов: Т. 38. Инвентари староств, имений, фольварков и деревень 18 века. / Нет автора – М.: Книга по Требованию, 2021. – 471 с.

ISBN 978-5-4241-3919-2

ISBN 978-5-4241-3919-2

© Издание на русском языке, оформление
«YOYO Media», 2021
© Издание на русском языке, оцифровка,
«Книга по Требованию», 2021

Эта книга является репринтом оригинала, который мы создали специально для Вас, используя запатентованные технологии производства репринтных книг и печати по требованию.

Сначала мы отсканировали каждую страницу оригинала этой редкой книги на профессиональном оборудовании. Затем с помощью специально разработанных программ мы произвели очистку изображения от пятен, клякс, перегибов и попытались отбелить и выровнять каждую страницу книги. К сожалению, некоторые страницы нельзя вернуть в изначальное состояние, и если их было трудно читать в оригинале, то даже при цифровой реставрации их невозможно улучшить.

Разумеется, автоматизированная программная обработка репринтных книг – не самое лучшее решение для восстановления текста в его первоизданном виде, однако, наша цель – вернуть читателю точную копию книги, которой может быть несколько веков.

Поэтому мы предупреждаем о возможных погрешностях восстановленного репринтного издания. В издании могут отсутствовать одна или несколько страниц текста, могут встретиться невыводимые пятна и кляксы, надписи на полях или подчеркивания в тексте, нечитаемые фрагменты текста или загибы страниц. Покупать или не покупать подобные издания – решать Вам, мы же делаем все возможное, чтобы редкие и ценные книги, еще недавно утраченные и несправедливо забытые, вновь стали доступными для всех читателей.

Важнѣйшія опечатки.

Стран.	Столб.	Строки.	Напечатано.	Слѣдуетъ читать.
91	II.	3 сверху.	wozo wdwa každy	wozow dwa každy
121	I.	1 „	№ 16—1790	№ 16—1796
182	I.	7 „	№ 25	№ 24
193	II.	3 снизу.	imsci	maiętnosci
195	I.	3 „	PiewceMicza	Piewcewicza
208	II.	29 сверху.	lud	lub
232	II.	10 снизу.	zię	się
244	II.	15 „	dwalt	gwałt
296	II.	5 „	Виленскомъ	Вилкомирскомъ
337	II.	1 „	iedna, druga	iedna droga
351	I.	26 „	osobnięskich	osob męskich

Предисловіе.

Выходящій нынѣ въ свѣтъ XXXVIII томъ актовъ, издаваемыхъ Виленскою Археографическою Комиссіею, содержитъ въ себѣ 50 инвентарей, изъ которыхъ 42 представляютъ описи частно-владѣльческихъ имѣній (№№ 2—15, 17—25, 27, 29—40, 42—44, 46, 47 и 49) и 8—королевскихъ, или староствъ (№№ 1, 16, 26, 28, 41, 45, 48 и 50).

Всѣ эти инвентари взяты исключительно изъ актовыхъ книгъ Виленскаго Центрального Архива, а именно изъ книгъ: Литовской Скарбовой Комиссіи №№ 16, 28 и 45, Виленскаго земскаго суда №№ 10, 11, 24, 32 и 34, Трокскаго земскаго суда № 8, Лидскаго земскаго суда № 17, Ковенскаго земскаго суда №№ 3 и 40, Вилкомирскаго градскаго суда №№ 6, 30 и 38, Россіенскаго градскаго суда №№ 4 и 31, Упитскаго земскаго суда №№ 12 и 13, Шавельскаго земскаго суда №№ 18, 19 и 36, Браславскаго земскаго суда № 41, Гродненскаго земскаго суда №№ 26, 46 и 48, Брестскаго земскаго суда № 35, Бѣльскаго земскаго суда № 37, Волковыскаго земскаго суда №№ 22 и 23, Минскаго земскаго суда № 25, Минскаго градскаго суда № 27, Новогрудскаго земскаго суда №№ 42 и 49, Борисовскаго земскаго суда № 43, Бобруйскаго земскаго суда № 47, Игуменскаго земскаго суда № 23, Стволовицкаго земскаго суда № 21, Рѣчицкаго земскаго суда №№ 1, 14, 15, 39 и 44, Мстиславскаго уѣзднаго суда № 7 и Полоцкаго земскаго суда № 20.

Изъ этого перечня актовыхъ книгъ видно, что изданные теперь инвентари взяты изъ судебныхъ учрежденій всѣхъ шести губерній Сѣверо-Западнаго края, а слѣдовательно и самыя имѣнія, къ которымъ они относятся, расположены въ этихъ

же шести губерніяхъ, хотя далеко не равномерно. Такъ, въ Ковенской губерніи находится 17 имѣній (№№ 2, 3, 4, 6, 12, 13, 16, 18, 19, 28, 29, 30, 31, 36, 38, 41 и 50), въ Виленской—11 (№№ 8, 9, 10, 11, 17, 24, 25, 26, 32, 34 и 45), въ Минской—12 (№№ 1, 5, 14, 15, 21, 23, 27, 42, 43, 44, 47 и 49), въ Гродненской—6 (№№ 22, 33, 35, 37, 46 и 48), въ Витебской—2 (№№ 20 и 39) и въ Могилевской—1 (№ 7); кромѣ того, 1 имѣніе находится въ Пруссіи (№ 40).

Изъ 50 инвентарей, вошедшихъ въ настоящій томъ, только первые пять относятся къ разнымъ десятилѣтіямъ XVIII вѣка, а именно: № 1—1720 года, № 2—1745 года., № 3—1747 г., № 4—1775 г. и № 5—1784 г.; остальные же 45 инвентарей охватываютъ періодъ времени отъ 1790 до 1798 года. Такимъ образомъ изданный теперь XXXVIII томъ актовъ составляетъ продолженіе XXXV тома, въ которомъ напечатаны инвентари отъ 1751 до 1789 года.

Въ предисловіи къ XXXV тому актовъ былъ установленъ мною приблизительно слѣдующій размѣръ крестьянскихъ земельныхъ участковъ и крестьянскихъ повинностей для первыхъ четырехъ десятилѣтій второй половины XVIII вѣка: каждый крестьянскій дымъ, или дворъ, имѣлъ въ своемъ пользованіи пахотной и сѣнокосной земли около $\frac{1}{2}$ уволоки, барщины отбывалъ по 4 дня въ недѣлю, гвалтовъ—по 36 дней въ годъ и денежныхъ платежей вносилъ ежегодно по 5 злотыхъ съ полуволоки тяглой и по 40 злотыхъ—съ полуволоки платной. Кромѣ того, въ этомъ же предисловіи приведены нѣкоторыя данныя относительно подорощины, дани натурою, положенія бояръ, земянъ и дворовыхъ людей.

Всѣ эти данныя остались почти безъ измѣненія и въ послѣднее десятилѣтіе того же XVIII вѣка, какъ это ясно изъ нынѣ напечатанныхъ инвентарей, поэтому нѣтъ необходимости входить въ детальное разсмотрѣніе настоящаго тома.

Можно замѣтить только, что на рубежѣ XIX вѣка, когда въ западной Европѣ уже не было крѣпостного права, а въ Великороссіи началъ дѣйствовать указъ императора Павла I о трехдневной барщинѣ, въ литовско-бѣлорусскихъ областяхъ

экономическое положеніе крестьянъ не только не улучшилось, а скорѣе ухудшилось. Такъ, размѣръ крестьянскихъ надѣловъ въ общемъ остался прежній (около $\frac{1}{2}$ уволок), но „пріемные“ участки, которыми крестьяне пользовались за особую плату, встрѣчаются въ инвентаряхъ настоящаго тома довольно рѣдко. Бывали случаи и отнятія у крестьянъ обработанныхъ полей. Напримѣръ, въ инвентарѣ имѣнія Горки (Игум. у.) находится такое замѣчаніе: крестьянамъ разрѣшается, за отнятыя у нихъ поля, разрабатывать новы, но только не вблизи фольварка (№ 23).

Барщина была попрежнему не только самой распространенной, но и самой тяжелой повинностью, такъ такъ крестьяне повсюду должны были работать отъ восхода и до захода солнца. Количество барщинныхъ дней доходило уже до 6 въ недѣлю, а иногда и болѣе; напримѣръ, въ имѣніи Стейбакахъ (Упит. п.) каждый домохозяинъ долженъ былъ работать лѣтомъ въ теченіе одной недѣли 6 дней съ помощникомъ, т. е. 12 дней, въ теченіе другой—2 дня съ помощникомъ т. е. 4 дня, а зимой—6 дней безъ помощника (№ 13).

Гвалты большіе, т. е. дополнительные рабочіе дни всей семьей, очень часто встрѣчаются еженедѣльные (№№ 22, 42 и др.), а въ нѣкоторыхъ имѣніяхъ ихъ требовалось столько, сколько нужно было двору (№ 46).

Подводная повинность попрежнему была обязательной; размѣръ ея также очень часто зависѣлъ отъ усмотрѣнія двора (№ 13).

Попрежнему крестьяне обязаны были сверхъ барщины вымолотить весь господскій хлѣбъ, при чемъ въ нѣкоторыхъ имѣніяхъ каждый домохозяинъ долженъ былъ приходиться во дворъ на молотью по 3 ночи въ недѣлю (№№ 6 и 29).

Всѣ другія повинности: сторожка, ночная стража, работа на мельницахъ, вывозка дровъ и т. п. попрежнему отбывались крестьянами сверхъ барщины, а женщины, кромѣ исполненія во дворѣ обычныхъ женскихъ работъ, стали привлекаться иногда и къ чисто мужскимъ работамъ, какъ вывозка навоза и бороньба (№ 23).

Дань натурою состояла, какъ и прежде, изъ всѣхъ предметовъ крестьянскаго хозяйства и не только не уменьшилась, но нѣкоторые виды ея достигли прямо невозможныхъ размѣровъ. Напримѣръ, въ имѣннн Олексичахъ (Рѣчиц. у.) каждый крестьянинъ съ 1 уволоки земли долженъ былъ давать помѣщику, кромѣ меда, льняного сѣмени, льна, хмеля и грибовъ, еще *по 16 куръ* (№ 44), а виленскія католическія монахи—визитки въ своемъ имѣнн Вилейкѣ, пожалованномъ имъ императоромъ Павломъ I, требовали ежегодно отъ cadaго изъ пяти своихъ лѣсниковъ *по 2 мушаря и по 20 паръ рябчиковъ*; кромѣ того, всѣ эти лѣсники обязаны были доставлять двору по 2 „большихъ звѣря“, но если бы они когда нибудь утаили такого звѣря, то взаменъ послѣдняго отдавали двору своего вола и подвергались публичному наказанію (№ 43).

Вмѣстѣ съ натуральною данью несомнѣнно возрасли и разные денежныя платежи, какъ напримѣръ, чиншъ, подымное, подорощина, за „дробь“ (за мелкую птицу) и друг. Въ нѣкоторыхъ имѣнняхъ денежныя платежи замѣнялись льномъ по оцѣнкѣ двора (№№ 28 и 38).

Не мало страдали крестьяне отъ нарушенія помѣщиками инвентарныхъ условій, особенно въ королевскихъ имѣнняхъ, гдѣ инвентари составлялись официальными лицами. Такъ, въ державѣ Упинахъ крестьяне допли „до послѣдней почти нищеты“ вслѣдствіе того, что владѣлецъ этой державы Александръ Пузына, камергеръ польскаго двора, „принуждалъ ихъ работать выше инвентарныхъ повинностей и чуть ли не ежедневно, не обращая вниманія на величайшее бездорожье, выгонялъ за предѣлы имѣнн въ свой фольварокъ за девять миль“ (№ 16).

Наконецъ, попрежнему крестьяне лишены были права распоряжаться не только своею личностью, но и своимъ движимымъ имуществомъ. Такъ, помѣщики воспрещали своимъ крепостнымъ уходить куда нибудь на заработки (№ 20), продавать рабочій скотъ и хозяйственныя произведенія постороннимъ (№№ 19 и 39), покупать на сторонѣ водку (№ 19) и т. п. Вмѣстѣ съ тѣмъ помѣщики обязывали своихъ крестьянъ

Инвентари староствъ, имѣній, фольварковъ и деревень XVIII вѣка.

№ 1—1720 г. 27 апрѣля.

Инвентарь Меркуловичскаго староства въ Рѣчицкомъ повѣтѣ.

Akt inwentarza stwa Mierkułowickiego.

Roku tysiąc siedmset osmdziesiątego, miesiąca marca trzydziestego dnia, ruskiego kalendarza.

Na urzędzie Jey Imperatorskiej mosci ziemskim pttu Rohaczewskiego comparens personaliter imśe pan Mikołaj Paskiewicz, senacki kancelarysta, kopia inwentarza z ograniczeniem stwa Mierkułowickiego ad acta podał, który tak się w sobie zawiera:

Opisanie dworu Mierkułowickiego, a przez tychże ichmoscioń rejestrowanego.

Wieźdżaiąc do dworu po prawey ręce stajnia nowa na pomosci ze wszystkim porządkiem, dranicami kryta, wrota dwoiste; daley postępując wołownia y stajen dwie, restauracyi potrzebujące, potym pod iednym dachem chlewy, daley postąpiwszy kuchnia z piekareńką, potym syrnica, potym imbar wielki dla zsypania zboża, dranicami kryty, przy którym szpiehlerz o dwu piątrach ze wszystkim porządkiem; ku wrotom postępując piekarnia nowa z sieniami, same zaś wrota nakształt bramy

pod iednym dachem; na szrodku podworza budynek pański ze wszystkimi wygodami, z komorami, spiżarniami y alkierzem, okna szklane w drzewo prawne, okiennice y drzwi wszystkie na zawiasach żelaznych, klamry, zaszczepki, zasowki wszędzie, piecy kaflane. W tyle dworu gumno, odryn dwie starych, reperaeyi potrzebujących, także y przepłoty.

Obora, konie, bydło rogate y nierogate, ptastwo domowe y wszelakie naczynie dworne tu się nie specyfikuią, bo to wszystko Jehm. z swego starania y kupli.

Zmian trzy do dworu należących, a naywięcey w zaroslach po ruinie w gruntach Miarkułowskich i Prykliczanskich także na różnych miejscach. Łąki do tegoż dworu zdawna należące.

Inwentarz majątnosci *Miarkułowicz, Pryklicy, Bud* dwuch y wielu ostrowów na wielu miejscach, także dworów w miesce *Czeczerskim* wieczysto ziemskich, w powiecie Rzeczyckim leżących, wiecznoscia przedanych y podanych ichm p. Marcjanowi z Michalowa Michalowskiemu, czesznikowi Owruckiemu, samey J. Pani Katarzynie z Estków Michalowskiej, czesznikowey Owruckiey małżonkom od nas Krzysztofa Stanisława na Baksztach Zawiszy, Minskiego, Czeczerskiego etc. starosty y ode mnie Teressy Rozy na Łohoy-sku Tyszkiewiczowny, krayczanki W. X. Littgo Zawiszyney Minskiej, Czeczerskiej etc. starosciney, małżonkow, we

wszystkim zgodny podług prawa od nas danego na wieczne, a nigdy nie odzowne czasy w roku *tysiąc sedmset dwudziestym*, miesiąca kwietnia dnia dwudziestego siódmego.

Wieś *Pryklica*. Dym pierwszy, Kurilo Utko na boiarstwie, włoka jedna. Dym drugi, Amelian Czorny włoka jedna. Dym trzeci Michał Marciniónek włoka jedna. Dym czwarty, Wasil Łysy włoka jedna. Dym piąty, Maciej Sieryk włoka jedna. W tej wsi dymów pięć, pod nimi włok pięć, a inny wszystek grunt w zarosłach y w pustkach.

Wioska *Borowa Buda*. Dym pierwszy, Zacharya Michajłow na włoce. Dym drugi, Samuel Sobolewski włoka jedna. Dym trzeci, Michiej Stefanowicz włoka jedna. Dym czwarty, Fiedor Ciszczonek włoka jedna. Dym piąty, Radzko Robak włoka jedna. Dym szosty, Sawka włoka jedna. Dym siódmy, Marcjn włoka jedna. W tej wsi dymów siedem, włok siedem, a drugie w pustkach.

Wioska nazwana *Buda Lesowa*, gdzie przed tym ludzi było nie mało, a teraz jeden Danila Skakun z trzema synami żonatemi, wszystkim gruntem dysponuje do dalszego postanowienia.

Zasiew tej majątności. Żyta zasiano miarek Cieczerskich szesćdziesiąt dwie, jarki zasianej miarek dziesięć, jęczmienia zasianego miarek dwadzieście, pszenicy zasianej miarek cztery, grochu małego y wielkiego miarek pięć, bobu zasianego miarek dwie, jagły zasianej miarka jedna, owsa zasianego miarek szesćdziesiąt dwie, konopi zasianych miarek cztery, siemia lnianego miarek dwie.

Wieś *Miarkułowicze*. Dym pierwszy, Hryszka Kulaha włoka jedna. Dym drugi, Haraško Pilipow włoka jedna. Dym trzeci, Siemion Kulaha włoka jedna. Dym piąty, Sciepan Kulaha włoka jedna. Dym szosty, Kulahin syn włoka jedna. Dym siódmy, młynarze oba, włoka jedna. W tej wsi dymów siedem, pod nimi włok siedem, a grunt wszystek tej wsi w pust-

włok czterdzieście jedna; pod to wsią młyn o dwóch piątrach na rzeczce *Cieczorze*, karczma na gościncu ze wszystkimi wygodami, restauracij potrzebująca. Powinność tych ludzi poddaństwa do upodobania y postanowienia samych Ichunsciw jako aktorow y wieczników, a do tych czas płacili z włoki pó złotych dwadzieście, boiarzy po złotych czterdzieście. Pryhonu w każdy tydzień iak zimo tak też latem mężczyzna dzień y białogłowa dzień. Do przystani każdy z dymu powinien raz w rok furę odprawić y drogi prywatne z czym y do kad każą.

W mieście J-o Krolewskiej Mosci Cieczersku dworek wieczysty, na gruncie zemskim libertowany, należący do Miarkułowicz, ze wszystkimi wygodami, restauracji potrzebujący, wolny od wszelkiej zamku Cieczerskiego. iako też y od dachu żołnierskiego y innych wszelkich podatkow y ciężarow y ludzi w onym mieszkające. Ostrow jeden nad rzeką *Maliną*, brzeg należący do Miarkułowicz, z drugiej strony graniczy rzeka *Cieczora* w dawnych duktach y granicach z drzewem bartnym j pszczolami, także z polem y łąkami, nabyte wiecznością, z wstępem do młynku na rzetce Malinie. Ostrow drugi nad *Sożem*, naswany *Rzeczka*, graniczy ze wsią *Rzeczka*, z *Uchowem* y *Jurkowieczami* w starodawnych granicach, dukcie, obychodzie, do którego ostrowu rudnia y młyn, jezioro *Malcz* nazwane z krynicami y łąkami należące, także pole przez tych że rudników rozrobione y budynki dla mieszkania onym, oraz drzewo bartne y nie bartne, a inne z pszczolami, wiecznością nabyte, a inne z dworu Miarkułowickiego wiecznemi czasy y nigdy nie odzownemi należące. Ostrow trzeci, nazwany *Hotodno* tamże niedaleko z drzewem bartnym y pszczolami w granicach dawnych, wiecznością nabytych z łąkami y krynicami z dawną należytością. Wstęp do jeziora, nazwanego *Kut* nad rzeką *Sożem*, pod wsiami szlacheckimi ziemianskimi, gdzie

tonie należą do dworu Miarkułowickiego, a że wieś *Ryskow*, należąca do starostwa Cieczerskiego, pola, pasieki w gruncie Miarkułowickim porozrabiali, więc snopow-szczyznę należąca z tego gruntu powinni pieniądze nie indzei, tylko do dworu Miarkułowickiego oddawać, pod winą y karą y utratą tego gruntu.

Ograniczenie tej majątności Miarkułowicze, Jhnatowicze y dwie Sieliszcz rudnych, pustkow, służb, piat po odsużeniu urożonoho pana Pilipa Sosnowskaho, choronżaho Smolenskaho, a przyłoczony do starostwa Cieczerskaho wielmożnemu Kazimieru na Łohoyску Tyszkiewiczu Mstisławskomu, Cieczerskomu naszomu starostie do dalszoy woli hospodarskoy, w takowom ohraniczeniu: z reki Cieczory u Studeniec łohom y borom, rubieżami borowymi u Pohrebiszcze staroie. borom w Stryhański łoh, w reczku *Prytelesnicu* u Nosowoie budyszczce z siełom *Mutniewiczami* u *Mahowku* łohom u les w *Lelilowskoy* z sełom bojarami woronowskimi, odtul u szyrokoj łoh u *Rżawiec* w les *Dobrowski*, a minajuczy wperek steżki y uperek bołota w łoh w les *Szyrokoy*, z lesu z rozsochami z Szyrokoho lesa borom rubieżami w *Mokry* les w rohi, zahrażonyie kopcami rubieżami, wzlesem czerez lesok *Topilna* borom rubieżami u kurhanie z slobodoju *Szolomejeju* u łoh u werszyn z siełom u *Cieczoru* boiar Bohdanowskich, wperek Cieczory w staroie humniszczce *Bohdanowskie*, polem rubieżami zalehlami u *Jazwinki* u *Berestowiec* y *Bieloe Bolo* u reczku *Horenki* u w zalehły borom: mimo *Moszkow łoh*, *Rżawku* reczku z slobodoju *Ryskowom* u *Dubowy* łozok borom rubieżami u stok reczkoju u Niemcow most z sełom *Prykliczanami* łohom po uspolu łohom rubieżami w szpil u reczku *Sieleczniu* sełom *Osinowkoju* y *Sutoki Cieczory* z sełom *Baszycoju* z sutok u wierch Cieczoroju u łoh Studeniec z Studenca u *Berestowiec* w łoh takoz z Studenica odkul hranica poczalaś.

Do ktorego inwentarza duktu ograni-

czenie we wszystkim z prawem wieczystym od nas danym zgodnym dla większego walurowi, mocy y dania wiary przy podpisach rąk naszych własnych, tudzież JPP pieczętarzow ustnie y oczewisto od nas przy daniu rąk uproszonych o podpisy rąk ichm. Działo się w *Baksztach* alias *Smitowiczach* roku panskiego *tysiąc siedmsetnego dwodzieścigo, mesaca kwetnia dnia dwudzieścigo siodmego* podług kalendarza ruskiego przypadającego. Na podlinnom podpisano Krysztof Zawisza mąż starosta. Teressa Zawiszyna staroscina Minska. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od W. J. P. starosty Minskiego y pani ieymsci starosciney do inwentarza danego JP. Michałowskiemu podpisując się D. M. Statzkiewicz mpr. Roku tysiąc siedmset dwudzieścigo szostego, miesiaca Maja piętnastego dnia Comparens personaliter w Tryb—lle głm W. X. Litt. patron JP Jakub Zabielo ten inwentarz ad acta podał Kazimierz Oginski wda Trocki mar. Trlu gł-o W. X. Littgo Michał Antoni Ławicki pisarz ziemski Wilen. Który to takowy inwentarz za podaniem ad acta przez wyż wyrażoną osobę jest do xiąg ziem. pottwyeh Rohaczew. przyięty y wpisany.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго (рогачевскаго) уѣзднаго суда за 1783 годъ. № 1744, л. 120—123.

№ 2—1745 г. 8 марта.

Инвентарь двухъ имѣній Шолково и Шовково въ Вилкомирскомъ повѣтѣ.

Акт инвентаря двухъ majątków Szolkowa y Szowkowa.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt szostego msca septembra dwodzieścigo szostego dnia.

Na roczkach semptembrowych grodzkich powiatu Wiłkomirskiego w roku tym

wyż na dacie pisany pszypadłych y wedle prawa w mieście Wilkomierzu sądzących się, przed nami Iozefem Walentynowiczem prezydentem, Iozefem Kozakowskim sędzią, Wincentym Thomaszewiczem pisarzem, urzędnikami grodzkiemi powiatu Wilkomirskiego, stawiając obecnie W. J. P. Xawer Proszynski szam. D. Pollgo, inwentarz dwóch majątności Szolkowa y Szowkowa, z kontrowersyi od J. pp. Kontowtow złożony, ad acta xiąg grodzkich powiatu Wilkomirskiego sędownie podał, jakoż my sąd ony przyiowski w xięgi wpisać zalecilismy, ktereogo wyraz takowy.

Inwentarz obodwoch majątności, alias folwarkow tak Szolkowa jako y Szowkowa dobr w powiecie Wilkomirskim leżących, przy prawie wieczysto przedaźnym w Magdeburgij Wileńskiej przyznany od W. I. P. Michała Judickiego, sędzięgo ziemskiego powiatu Rzeczyckiego imieniem samego iegomości y imieniem W. J. P. Racheli z Galinskih Judickiey, sędziny ziemskiej Rzeczyckiey małżaki imsci W. W. J. panom Hilaremu y Hellenie z Tomkowidow, podstolance Trockiey Ciszkiewiczom sędziom powiatu Wilkomirskiego małżakom w Wilnie danym przezemnie Hrehorego Kazimierza Sadowskiego, chorążęgo Parnawskiego, komisarza y plenipotencyusza dla zinwentowania y podania ad possessionem haereditariam tych dobr W. W. J. Panom sędziom Wilkomirskim małżakom sine ulla exceptione z ramienia W. J. P. sędzięgo ziemskiego Rzeczyckiego zesłanęgo y osobliwym plenipotencyjnym zapisem in forma juris sprawionym ad praefatum actum authoryzowanęgo in suplementum inwentarza na też folwarki insimul z prawem wieczystym w Wilnie extra fundum tych dobr od samego W. J. Pana Judickiego, sędzięgo Rzeczyckiego danęgo, tylko ex documentis et relationibus spisanęgo in fundo tak folwarku Szolkowa jako też folwarku Szowkowa distinctim spisany, fidelissime sporządzone y ad manus W. W. J. Panow Ciszkiewi-

czow małżakow w roku *terazniejszym tysiąc siedmset czterdziestym piątym* mscą Marca dnia osmęgo oddany.

Opisanie folwarku *Szolkowa*. Najprzod budynki dworne. Jadąc do dworu od wsi *Bernatyszek* opodal wsi, przy drodze do *Wilkomierza* wystawa na drewnianych palach, pod słomianą strzechą, na wierzchu ktereoy krzyż żelazny wielki i formą kocielnych krzyżów będący, ad intus tey wystawy figura ukrzyżowanęgo z drzewa sniecerską robotą; zbliżając się pod dwor, po lewey stronie kuznia pusta, bez strzechy y drzwi, a po prawey łaznia także pusta y opadła, bez strzechy y bez drzwi; tandem wrota wiezne wielkie stare, wrotnice z desek sosnowych szczepanych; podle tych wrot po lewey ręce od wrot idąc stajnia stara, słomą kryta, z wrotami z desek sosnowych szczepanych, obok z stajnią wozownia słomą kryta z wrotami dwoistemi z desek sosnowych szczepanych, w tyle wozowni za ogrodzeniem dwornym browar stary, słomą kryty, z wrotami z desek sosnowych szczepanych dobremi, zaszczepką płaską przy proboiach mającemi; z łaznią, w ktereoy stolowanie z osiny szczepaney w deski, piec kamienny, drzwi sosnowe szczepane na biegunach; w tym browarze horn z gliny lepiony, do ktereogo przez scianę do studni ryn drewnianych przystawionych dwie; od browaru na dziedziniec dworny powróciwszy, budynek mieszkalny gospodarski, słomą kryty, stary, w kteryim izba biała z drzwiami tarcicznemi na dwóch zawiesach y dwóch krukach żelaznych, z oknami szklannemi potluczonymi, w drzewo oprawnemi dwoma, z połapem tarcicznym; z izby sieni z grubą z gliny lepioną, dla bezpieczenstwa od ognia, z dwoygiem drzwi, a przy iednych tylko drzwice, z desek czesanych sosnowych na biegunach, z sieni piekarnia z piecem piekarnianym, z drzwiami na biegunach z desek sosnowych czesanych, z trzema oknami y trzema do nich okienicami, z stolowaniem tarcicznym, z dwoma ławami, z kąta w kąta długiemu z drzewa

sosnowego czesanego; z piekarni komora piekarniana z drzwiami na dwóch zawiasach y dwóch krukach żelaznych, sosnowemi czesanemi, z okienkiem bez okienicy, stolowaniem z desek sosnowych szczepanych, tamże stempa drewniana; o scianę z piekarnią komorka z drzwiczkami sosnowemi z desek czesanych (przy których proboy) na biegunach z zdwojma okienkami, z stolowaniem tylko przez połowę będącym, z desek osinowych szczepanych. Obora stara we dwie połowy zabudowana, w iedney chlewkow małych, podstrzechą za iedno będących, trzy, z troygiem drzwiczek z desek sosnowych szczepanych, w drugiej chlewow wielkich, pod strzechą słomianą za iedno będących, z troygiem takich że drzwi, item trzy. Odryn starych pod iednym dachem słomianym trzy z troygiem wrot z desek sosnowych czesanych, przy których zaszczepka z dwoma proboiami, gumno reperowane pod strzechą słomianą z wrotami z desek sosnowych czesanych, przy których proboy; gumno drugie z osiecią stolowaną deskami sosnowemi szczepanemi z drzwiami na dwóch zawiasach y dwóch krukach żelaznych, wrota z desek sosnowych szczepanych. Odryny reperowane pod strzechą słomianą za iedną scianami z sobą wiązane trzy, z wrotami z desek sosnowych szczepanych. Swirny pod iedną strzechą słomianą będące dwa, bez stolowania z zasiekami z drzwiami tarcicznymi; przy drzwiach swirna bliższego od syrnicy zewnątrz zaszczepka z dwoma proboiami we dwa ogniwa kręcona wewnątrz z proboiami y zamkiem wnątrznym, przy którym klucz; przy drzwiach swirna dalszego od syrnicy zaszczepka wielka kręcona z dwoma proboiami zewnątrz. Syrница na czterech palach dylami okładana pod strzechą słomianą; nieopodal syrnicy rum mieszkalny pod słomianym dachiem, reperacyi potrzebnym, przed którym ganek, z ganku sieni, do których drzwi tarciczne na dwóch zawiasach y dwóch krukach zawieszonych z zaszczepką płaską y

dwoma proboiami, z kławką. kławkem y rekoiescią przy kławce; w tychże sieniach okna dwa szklanne, w drzewo oprawne; potłuczone, komin z cegieł murywany tynkowany, nad dach wywiedziony, przy iedney scianie pod tym kominem kuchnia, przy drugiej gruba, oboje także z cegieł murywane; z sieni wprawą izba stolowa, w ktorey drzwi tarciczne troje iedne do sieni, na dwóch zawiasach y dwóch krukach zawieszonych z kławką, kławkem y dwoma proboiami, drugie do alkierza na dwóch zawiasach y dwóch krukach zawieszonych, z zaszczepką kręconą y dwoma proboiami, trzecie do komory na dwóch zawiasach y dwóch krukach zawieszonych z zaszczepką y dwoma proboiami; piec z kalfow zielonych, iedną stroną izbę, drugą komorę zagrzewającą, reperacyi potrzebny, kominiek dla rozniecenia ognia pod kapeluszem z cegieł murywany, tynkowany, do kuchennego w sieniach komina włączony, dobry; okna szklanne, w drzewo oprawne, cale, dwa, przy których zaszczepek kręconych dwie, proboikow sześć, okienie tarcicznych dwie, iedna na dwóch zawiasach y dwóch krukach zawieszonych, druga na biegunach; ławy z drzewa sosnowego dwie, iedna z kąta w kąt długa, druga trzecią częścią od pierszey krotsza; stol tarciczny na czterech nogach stolarskiej roboty z stolicą prostey roboty, zedel z drzewa sosnowego prostey roboty; a w pomienionych oknach, po dwie kwatery przy każdej, po dwa narożniki, po dwie zawieski y po dwa kruczki; za niem alkierz, w którym drzwi tarciczne do spiżarni na dwóch zawiasach y dwóch krukach zawieszonych z zaszczepką kręconą y dwoma proboiami; okna szklanne w ołow oprawne dwa, przy których zoszczepek trzy, proboikow sześć, prętow wedle szyb dziewięć, narożnikow sześć, zawiesek sześć, kruczkw zawieszonych sześć, okienie z desek sosnowych szczepanych na biegunach dwie. Spiżarnia, w ktorey okno szklanne, w drzewo oprawne z kwaterą zasuwaną, cale, okienica z